

דָּן ד פּו ג ל

כשופמן בפרווה, פוגל בשיר, מגלה טפח ומכסה טפחיים. מרים קצה וילון. והשאר — טול וסיים בעצמך.

אך הניתן הוא קטע של המציאות. תג, קו או לו רק נקודה מן היש, שהלב רוקם רקמת חזונו עליו.

— — קַהְמֹת הַיָּסָב
שְׁבוּ פָּרוֹת מִן בְּקִיץ.
הַנְּשִׁים פָּכְרָה קִיּוּ מְלֵאִית
יְלָדִים תְּרַשִּׁים. — —

יש אשר בתוך טרדת־החיים הפוחזים וחופזים עומד הוא ומקשיב לזמן החולף:

טְפֵה־כֶּפֶה הִיא נוֹטֶפֶת יְעוֹבֵר —
וְאֲנִי פֹה תָּמִיד הַנְּנִי.
עַל גְּחֹנִי יִתַּל הַלְּיָלָה
תָּהָה עֶזְרָה, תְּלַקֶּה
וְלוֹ פָּרַח לָהּ.

משורר הערב והלילה היה פוגל. החלום משולב אצלו במציאות ללא היכר. הקצב היה של הנלצר הוינאי הענוג והעגום גם יחד. עגום מתוך שהיה בו כבר משהו שבדקדנס, ריח אצילות של תרבות מתנוגת והולכת. של המאה העשרים. אכן יין אפל מזג המשורר של דור עיף. דור שבין מלחמה למלחמה.

לא תחרונו אמר ללבבו. בדמו התרונן הצליל של עולם עובר, שעליו הביט כעל נכס שעליו לעזבו באחד הימים, אבל תמיד יעמוד ואם לא הוא, הרי אדם אחר יעבור בו.

— — יָהּ הַבַּיִת
יַעֲמֹד עוֹד מְעַט אַחֲרָי.
כְּבֹא מִי לְגוֹר בּוֹ,
אוֹלֵי לֹא יָדַע פִּי קִיּוּמִי.

והדברים נראו לו כמו מן המארב, כמו מבעד לחשכה.

מַעֲבָר לְלֵילָה
נָפְקִי יוֹם כְּנֹאד נְפִיטָה,
עָף עָרְשׁ זוֹ

ריח חרישי של עולם בשל עולה משיריו הקטנים, הספוגים בשמי פירות כבדים, אגסים עיפים. הוא היה ממשוררי הזוית, המסתכלים ארוכות אל מעבר לקונטרות רחוקות של המעגל. הוא ידע יותר מכמה משוררים עברים אחרים כי „קצות הימים תחובים בלילה, תחובים במות“. וכל המשחק הלזה של שירה ורגן — שלפוחית צבעונים היא, שמנפחים „דרך חורף וקיץ“, ולאחר רונה „אין בכפינו מאומה“. מאומה...

אהבתי את טוריו הבלתי־מוחרזים, הפשוטים והצלולים בהגותם הנוגה. אהבתיים מתוך שנאמנו לי. לא כל שירה תופסתני בלבי. לא כל שיר נאמן עלי. הוא דבק ללבי. משירו הראשון בנערותי כבר נלכדתי בחושי הצמאים לאמת שבשירה — בצבעיו המיוחדים. בסתוים הרחוקים, בשמי הערבים שלו, שהיו ירקרקים וגם היו אדמומיים כלחי התפוח. בין טוריו חשתי תמיד את הנשירה שבאינך רואה. גשירת הפירות והמית הרוחות המבשרות את הסתו החדש.

כמה אמרו ללב שורות „חרפיות“ אלה:

מִן הַמְּשֻׁקָה נִצָּא גֵץ
אֶל שְׁלֵג פְּחֹל.
עֶקְבוֹת פְּלָב נְהִים
אֶל יַעַר אֵלֶם יְרוּצוּ.

אתה בקשת לראות דרכן עולם שלם. זה שהיה טמון בלבך ורק חכה לשיחורו.

קְפִינֵת הַלֵּיל
פָּכְרָה בְּחוֹף תְּחַפֶּה,
וְהִיא קַל־תִּשְׁיט מְאֹד.
— — — — —
וַתְּחַתֵּר לְאַשְׁנִי,
וַיִּגְזַעִם אֶל הַפָּכְרָה נְנִיעַ,
אוֹ אֵף לֹא נְנִיעַ. — —

משהו שברויגנציה היה בו מראשיתו. העולם היפה הגדול, יש בו כדי למשוך וכדאי להאחו בו. אך מראש הרי ידוע כי לא לתמיד תאחו בו. כי אתה עם החולף. נהיה רק עם הבטחון בניב, במלה הקולעת המשחררת שהיא אוילי שאי־חלוף לה. המבטאת ומשחררת בבטויה השלם.

גם תוך התשוקה וההוללות הסואנת של הכרך
ואהב לפרוש אל היחידות שלו מלהג העדה.

ודקות היו פעמי האשה בשיריו. ודמו לפעמי
גשם הטופף בגן, בצעדים יחפים. „מול השער
האפל“ עמד. מרואי השכול, כטובי יוצרינו, אך
עם זאת ידע גם את מתק החלום הנסוך ועולה
מתוך הדברים. שירתו היתה חרישית ושקופה. היה
בה משהו משותף עם אלם היער ההודי של טגורי,
שגליו אושו בדממה רוויה.

אָפּרֶשׁ פְּלִינֶךָ קָל חַי
וְהִיטֵב אֲכַסְךָ
קְלִילֶךָ חַיִּיחוּ.

הוא שר לבתו. שדמיה עוד ירונו בה כיון חדש —
והוא — היין הכבד, הישן, נגר בלא־עתו
לארץ ברגל גסה של קלגסים. — — —
נשבר הכד. אך יינו לא יאבד.

ש. כס

נוֹסְעֵת פֹּה לְאֵס,
בְּזֶרֶה בְּרַחֲמֶיךָ
עַד לְקִפְתּוֹ.

והיה בהם הרבה מן הכפרי והרבה מן הכרך. בשירים
הללו. והכפר נישא בו בדוק בוקר. ונעשה רחוק.
שקוי ערפלים.

בו נִצְנְךָ בְּמִי אֶלְמֶיךָ זָקָה,
רֵאשָׁה תִּזְהַב הָקֵם
יִכְף בְּצַעֲבֵי אֲתֵרִי
עַד יַעֲצֵם עָרֵב צִינִיָּה...

והכרך היה עיף מאד, כבד מעמל „רב הלאינו זה
הרחוב“ וע"כ „נשובה אל קרבנו“. רק קרבנו — הוא
יער עבות ושקט, בו נעמיקה שבת. קרובים יותר אל
החיים, קרובים אל המות. והוא הניע בו עלה נדף
בלבד ובעלה זה בלבד חשנו את אימת התבל
הכבדה. ואת בדידותנו הגדולה. את האימה ראה